

YLIOPPILASTUTKINTO-LAUTAKUNTA

16.3.2007

MATEMATIIKAN KOE PITKÄ OPPIMÄÄRÄ

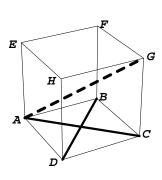
Kokeessa saa vastata enintään kymmeneen tehtävään. Tähdellä (\star) merkittyjen tehtävien maksimipistemäärä on 9, muiden tehtävien maksimipistemäärä on 6.

- 1. a) Ratkaise yhtälö $7x^2 6x = 0$.
 - b) Ratkaise epäyhtälö |3x-2| < 4.
 - c) Sievennä lauseke $\sqrt[3]{a\sqrt{a}}$ (a > 0).
- **2.** a) Laske integraali $\int_0^{\frac{1}{2}} (1 + 2x^2) dx$.
 - **b)** Määritä funktion $f(x) = \sqrt{x^2 + 1}$ derivaatta f'(1).
 - c) Sievennä lauseke $e^{2 \ln x} 2x^2$.
- **3.** a) Merivettä, jossa on 4,0 painoprosenttia suolaa, haihdutetaan altaassa, kunnes sen massa on vähentynyt 28 %. Mikä on suolapitoisuus haihduttamisen jälkeen? Anna vastaus prosentin kymmenesosan tarkkuudella.
 - b) Mikä on vuotuinen korkoprosentti, jos tilille talletettu rahamäärä kasvaa korkoa korolle 1,5-kertaiseksi 10 vuodessa? Lähdeveroa ei oteta huomioon. Anna vastaus prosentin sadasosan tarkkuudella.
- **4.** Määritä jokin pisteiden A=(2,3,6) ja B=(4,-7,-3) kautta kulkevan suoran suuntavektori ja muodosta suoran parametriesitys. Määritä suoran ja xy-tason leikkauspiste.
- **5.** Laske suorien x+y=1, x+y=6, x-3y=1 ja x-3y=-4 väliin jäävän alueen pinta-ala.
- **6.** Ratkaise epäyhtälö $\frac{x^2 + 7x + 2}{x 3} > 1.$
- 7. Suoran ympyräpohjaisen kartion sisään asetetaan tilavuudeltaan suurin mahdollinen suora ympyräpohjainen lieriö, jonka akseli on kartion akselilla, pohjista toinen on kartion pohjalla ja toisen kehä koskettaa kartion vaippaa. Kartion korkeus on 6 pituusyksikköä ja pohjan säde on r. Määritä lieriön korkeus.
- 8. Satunnaismuuttuja X saa arvoja väliltä [0,1], ja sen tiheysfunktio on muotoa

$$f(x) = \frac{x}{a} + \frac{a}{2}.$$

Määritä vakio a. Millä todennäköisyydellä X on välillä $[0,\frac{1}{2}]$?

9. Laske kuution avaruuslävistäjän AG ja sivutahkon lävistäjän AC suuntien välinen kulma 0,1 asteen tarkkuudella. Laske edelleen avaruuslävistäjän AG ja sivutahkon lävistäjän BD suuntien välinen kulma.

- Jonon (a_n) termit ovat muotoa $a_n = \frac{2n-2}{n+1}$, $n = 1, 2, 3, \dots$ Osoita, että kaikille 10. termeille pätee $a_n < 2$ ja $a_{n+1} > a_n$. Määritä raja-arvo $\lim_{n \to \infty} a_n$.
- 11. Olkoon f funktio, jolla on seuraavat ominaisuudet: f(x + y) = f(x)f(y) kaikilla reaaliluvuilla x ja y, f(0) = 1 ja f on derivoituva muuttujan arvolla 0. Osoita erotusosamäärää käyttäen, että f on derivoituva kaikkialla ja että f'(x) = f'(0) f(x). Anna esimerkki funktiosta, joka toteuttaa nämä ehdot.
- Laske integraalin $\int_{1}^{3} \frac{1}{x} dx$ tarkka arvo. Laske sille myös viisidesimaalinen likiarvo 12. puolisuunnikassäännöllä käyttämällä neljää jakoväliä. Mikä on likiarvon suhteellinen virhe prosentteina?
- 13. Olkoon n alkuluku sekä x ja y kokonaislukuja. Osoita, että

$$x^n + y^n \equiv (x + y)^n \pmod{n}.$$

- ***14.**
- Olkoon $P_n(x) = \sum_{i=1}^n x^i$ välillä $-1 < x < 1, n = 1, 2, 3, \dots$ a) Perustele, miksi raja-arvo $f(x) = \lim_{n \to \infty} P_n(x)$ on olemassa välillä -1 < x < 1. Määritä f(x).
 - b) Johda ja sievennä erotuksen $P_n(x) f(x)$ itseisarvon lauseke.
 - c) Kuinka suuri on polynomin $P_n(x)$ asteluvun n vähintään oltava, jotta

$$|P_n(-0.5) - f(-0.5)| \le 0.01$$
?

- a) Olkoon a > 0, b > 0 ja $0 . Näytä, että <math>pab < a^2 + b^2$. (3 pistettä) ***15.**
 - b) Osoita, että jos suorakulmaisella kolmiolla ja neliöllä on sama pinta-ala, niin kolmion piiri on pidempi kuin neliön piiri. (6 pistettä)